

Magnus Engstedt
Landsbygdsavdelningen
036 - 39 51 93
070 - 666 76 18

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
www.f.lst.se

Pressmeddelande

Utmärkelsen Guldärtan till Agneta Börjesson, Röttle By Gränna.

Guldärtan delas i år ut till Agneta Börjesson, Röttle By 23 i Gränna. Hon får utmärkelsen för att hon under många år arbetat såväl yrkesmässigt som på fritiden för den odlade mångfalden.

Avdelningschefen Lars Sandberg på Länsstyrelsen delar ut priset på Frukstens Dag på Brunstorps Gård utanför Huskvarna lördagen den 28 september klockan 13.

Guldärtan delas ut av Länsstyrelserna runt om i landet i samarbete med Programmet för odlad mångfald (POM) för att uppmärksamma de som genom sitt idoga arbete bevarar mångfalden av vårt gröna kulturarv och odlartraditioner. Utmärkelsen vill även uppmuntra intresset för våra gamla lokala trädgårdssorter, som förutom sina värdefulla växtegenskaper även bär på en rik kulturhistoria, säger Magnus Engstedt, trädgårdskonsulent på Länsstyrelsen i Jönköping.

Något om pristagaren

Agneta Börjesson är född och uppvuxen i Svenshögen i Bohuslän. Hennes far var handelsträdgårdsmästare och intresset för växtlighet grundades naturligt i tidig ålder.

Efter flera år med olika jobb läste Agneta till agronom på Ultuna. Avsikten var att utbilda sig inom växtförädling. Intresset för växternas variation och den odlade mångfalden var redan då mycket stort. Efter genomgången utbildning har Agneta haft flera tjänster på Jordbruksverket i Jönköping och arbetat med och för ett rikare odlingslandskap. Detta är ju ett av målen inom det svenska Landsbygdsprogrammet.

På fritiden har Agneta startat ett företag som heter Röttle By och Kultur. Företaget har specialiserat sig på den odlade mångfalden men även på agrarhistoria samt den vilda mångfalden i odlingslandskapet. Agneta erbjuder föredrag, utbildningar och kan fungera som expertstöd.

Agneta har dessutom stora kunskaper i fröproduktion av speciellt grönsaker för att kunna bevara gamla hotade sorter. Hon håller många sorter vid liv

Datum
2013-09-25

och har en förkärlek för gråärter. I år odlar hon ett femtontal sorter för fröproduktion.

Du kan nå pristagaren på mobiltelefon: 070 - 572 66 77
Eller epost: rottlenaturkultur@gmail.com

Bakgrund om priset

Guldärtan är liten och blygsam men symboliserar hela den kraft som finns gömd i frön och som under rätt förutsättningar kan växa till något stort.

Sedan 2002, då den första utmärkelsen delades ut, har 38 Guldärtor i 14 olika län delats ut. Utmärkelsen består av en Guldärta fäst vid en nål tillverkad av silversmeden Bengt Liljedahl, Stockholm och ett diplom målat av konstnären Ulrika Wolff.

MOTTAGARE AV UTMÄRKELSEN GULDÄRTAN

2003

Inger Liljeström, Jönköping. Hon har odlat en brytsockerärt som heter Torup. Hon har själv odlat sorten sedan 1960-talet och innan dess har den odlats i Torup i södra Halland.

Inger Wirfelt, Nässjö. Hon fick utmärkelsen för mormor Hannas spritärt, som odlats i 125 år inom slakten. Hela 4 generationer har odlat den.

2004

Anna Davidsson, Värnamo. Anna har sedan 1970-talet odlat Hildas ärt och en grönärt från Kulla. Dessa är sorter som Annas mamma odlade redan på 1920-talet.

2005

Ingvar Rutgersson, Vetlanda. Han har skapat fruktlunden i Vetlanda. En plats för inspiration och rekreation.

2006

Torvald Fälth, Malmbäck. Torbjörn fick guldärtan för sitt levande potatismuseum omfattande 300 sorter.

2007

Lennart Rudenstam, Huskvarna. Lennart har genom sin livslånga gärning inom fruktodlingen bidragit till att hålla detta anrika kulturarv vid liv.

Datum
2013-09-25

2008

Marie Johansson, Hattsjöhult för hennes imponerande biologisk-organiska odling av trädgårdsväxter.

2009

Lars Bindberg, Brunstorps Gård, Huskvarna för sitt långa och engagerade arbete med våra gamla fruktsorter.

2010

Peter Höglund och Eva Wettervik, Höglunds Blommor i Jönköping för att de förvaltar den gamla tradition som handelsträdgårdarna representerar.

2011

Ernst Reinisch, Gränna Plantskola fick priset som en utmärkt representant för de många framstående plantskolorna i landet.

2012

Lasse Tännvik, Värnamo som med stort engagemang under många år arbetat ideellt för fritidsodlarna i Jönköpings län.

Program fruktens dag på Brunstorp

Lördagen den 28 september klockan 11.00-15.00

Sortbestämning av frukt klockan 11-15

Magnus Engstedt och Anders Eliasson.

Ta med frukt som du vill ha hjälp med att sortbestämma (minst 5 st).

Fruktutställning – öppet hela dagen

Flera hundra sorters äpplen och päron visas i huvudbyggnaden.

Magnus Engstedt och Björn Kalin om Brunstorp, fruktodling och våra lokalsorter.

Vandring på Brunstorp klockan 12.00

För barnen: ponnyridning, kaniner och getter

KFUM:s orkester spelar kl. 11.00-12.00

Utdelning av utmärkelsen Guldärtan klockan 13.00

Guldärtan delas ut av länsstyrelsens Lars Sandberg. Detta är en utmärkelse som går till personer som gjort stora insatser för att bevara den genetiska mångfalden och det växande kulturarvet.

Datum
2013-09-25

Förökning av fruktträd klockan 14.15

Ernst Reinisch, Gränna plantskola om ympning, okulering och grundstammar.

UNDER DAGEN FINNS FLER INTRESSANTA VISNINGAR:

- Huskvarna trädgårdsförening
- Svamputställning, rådgivning, *södra vätterbygdens svampklubb*
- Växtfärgning med svamp
- Tovade äpplen, *Eva Lind*
- Portabelt musteri, *Gränna plantskola, familjen Reinisch*

SKÖRDEMARKNAD OCH FÖRSÄLJNING

- Rudenstams fruktodling, *frukt, must, bär och andra lokala produkter*
- Försäljning av fruktträd och äppelmust, *Gränna plantskola, familjen Reinisch*
- Biodlarföreningen, *honung*
- Trädgårdscaféet, *stekt strömming, äpplekakor, matbröd*
- Fårfällar, hemstickat m.m.
- Moster Huldas äpplesvarv, *Lasse Sjöberg*
- Brunstorpsäppleträd, *familjeträd till salu*
- Tipspromenad - fina vinster

MAGNUS ENGSTEDT
Landsbygdsavdelningen
Länsstyrelsen
551 86 JÖNKÖPING

magnus.engstedt@lansstyrelsen.se

dir 036 - 39 51 93
mob 070 - 666 76 18
fax 036 - 16 29 14

Bild 2965 (i köksväxtlandet)
Agneta Börjesson mitt i sitt köksväxtland. Ärtor och bönor dominerar. Tröskade ärtor i förgrunden blir till jordförbättring.

Bild 2970 (Tagetes:)
Denna härliga sort heter Linnés Tagetes. Agneta tar fröer från blommorna och använder dem nästa år.

Bild 2973 (Mörka baljor:)

Den här skärbönan heter Cos Violet och har en spektakulär violett färg på baljorna.

Bild 2966 stora baljor
Fröodling av enorma åkerbönor. Sorten heter Sigvard.